

SAMLINGAR OCH FORSKNING PÅ ARBETETS MUSEUM

En nyskapande mötesplats för samtal om människors arbete, liv och villkor

Framsida: Illustration från projektet *Work with sounds*.

ARBETETS MUSEUM

Laxholmen, 602 21 Norrköping

Telefon: 011-18 98 00 (växel)

E-post: info@arbetetsmuseum.se

Facebook: www.facebook.com/arbetetsmuseum

www.arbetetsmuseum.se

ARBETETS MUSEUM

BAKGRUND OCH UPPDRAG

Vi är ett nationellt museum med uppdrag att dokumentera och levandegöra industrisamhällets historia och utveckling. Vi skildrar människors arbete och vardag i utställningar, programverksamhet och forskningsverksamhet. I det utgår vi alltid från principen om alla människors lika värde. Frågor som handlar om genus, klass, etnicitet och sexualitet genom-syrar verksamheten. Vi har ett särskilt ansvar att stödja landets arbetslivsmuseer.

Arbetets museum är en enskild stiftelse med LO, TCO, KF, ABF och Sensus som huvudmän. Vi öppnade 1991 och är ett av landets 14 centralmuseer. Verksamheten finansieras genom statliga bidrag samt genom sökta projektmedel från fackförbund, näringsliv, organisationer, forskningsråd och stiftelser. Vi finns i byggnadsminnesmärkta Strykjärnet mitt i Norrköping, en av Sveriges vackraste industribyggnader.

Vi är en liten organisation med ett tjugotal fast anställda och ett varierande antal projektanställda. Verksamheter drivs ofta som projekt i olika former av samarbeten där externa ekonomiska och personella resurser knyts till projek-ten. Det innebär att museet arbetar med en betydligt vidare kompetens än vad den egna organisationen förfogar över. Vi samarbetar brett med aktörer såsom studieförbund, fackförbund, universitet och högskolor, kulturmiljövård, företag och museer samt i form av medverkan i EU-projekt.

Vår utställning Framtidsland vann 2015 priset som Årets utställning. Priset delas ut av Riksförbundet Sveriges museer till den bästa utställningen på landets museer. Foto: Peter Holgersson

SAMVERKAN I UTSTÄLLNINGAR OCH ANNAN VERKSAMHET

När Arbetets museum genomför ett projekt samverkar vi med våra partners i samtliga delar av projektet: planering, genomförande och utvärdering. Arbetsmodellen kallas *samverkansspiralen*.

Denna kontinuerliga samverkan i projektgrupper och referensgrupper skapar stegvis mer fördjupad kunskap. Frågeställningar och utgångspunkter formuleras i samverkan mellan museipersonal, forskare och samarbetspartner. Även representanter för de yrkesgrupper, arbetsplatser eller specifika målgrupper som projektet fokuserar på deltar i samverkan – med målet att arbeta inte bara för, utan även med målgrupper. Erfarenheterna från de första stegen i processen formulerar nya och mer preciserade frågeställningar i arbetet. På detta sätt nås successivt nya nivåer i processen, likt en spiral.

Ett konkret exempel på samverkansspiralen är utställningen *Framtidsland*. Utställningen som öppnade 2014 handlar om målbilder och visioner för ett samhälle som är socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart. Redan 2011 arbetade museet fram ett underlag för utställningen genom en förstudie som bedrevs i seminarieform tillsammans med ett flertal universitet, arbetsmarknadens parter och *Institutet för framtidsstudier*. Genom en lång process med projektgrupper, referensgrupper och i nära samarbete med målgruppen ungdomar växte *Framtidsland* fram. I utställningen får besökaren möta dagens forskning och frågor inför framtiden.

Under 2016-2018 arbetar museet med projektet *Trygg och omställningsbar? Innovationer för hälsa och lärande på arbetsplatser i förändring*. I projektet samarbetar vi med arbetslivsforskare vid Linköpings universitet och med referensgrupper i syfte att ta fram en utställning som ska ge konkreta verktyg och inspiration till hur omställningsbarhet kan främja hälsa på arbetsplatser. Projektet finansieras av AFA Försäkring.

ARBETSLIVSMUSEER

Arbetets museum har ett särskilt uppdrag att stödja landets 1 500 arbetslivsmuseer. Cirka 15 000 människor jobbar ideellt på arbetslivsmuseerna som tillsammans har cirka 10 miljoner besökare årligen. Arbetslivsmuseerna finns framför allt på mindre orter, bruksorter och landsbygd runt om i landet. Vi arbetar även på olika sätt med kunskapsuppbbyggnad och bedriver ett flertal kurser riktade mot arbetslivsmuseer ute i landet. På sikt hoppas vi kunna samarbeta mer med forskare som bedriver forskning om arbetslivsmuseernas verksamhet.

EN MÖTESPLATS OM ARBETSLIV OCH FRAMTIDSFRÅGOR

Vi arbetar med att dokumentera, levandegöra och gestalta människors arbetsliv och hur det förändras ur ett vardagsperspektiv.

Arbetets museum förmedlar kunskap om arbete, arbetets villkor och industrisamhällets kulturarv. Vi arbetar med att vetenskapligt dokumentera, levandegöra och gestalta människors arbetsliv och hur det förändras ur ett vardagsperspektiv.

Vårt arbetssätt innebär ett växelspel mellan inhämtning av kunskap, bearbetning och förmedling. En bas i verksamheten är våra minnesinsamlingar och dokumentationer. De bidrar till utställningar och annan museiverksamhet samt presenteras i publikationer och är en bas för ny forskning.

RÅDET FÖR YRKESHISTORISK FORSKNING

Arbetets museum har ett forskningsråd med representanter från museer, arkiv, universitet och högskolor. Rådet är en viktig länk mellan museet och omvärlden. Det bidrar till att museet upprätthåller kontakter med forskare på landets universitet och högskolor. Rådet arbetar för att museet ska hålla en god vetenskaplig kvalitet i forskningsrelaterade frågor om arbetsliv, yrken och kulturarv, liksom att uppdatera museet om det aktuella forskningsläget.

Vilka som är med i forskningsrådet går att läsa på museets hemsida under samlingar-forskning/forskning.

ARBETSLIVSKONFERENSER OCH FORSKNINGSKOMMUNIKATION

Genom årliga arbetslivskonferenser är museet en mötesplats för samtal och debatt och en unik arena för forskningskommunikation. Arbetets museum har sedan år 2000 genomfört femton arbetslivskonferenser. På dessa presenteras och diskuteras forskning kring arbetsliv, arbete och yrken som pågår vid landets universitet, högskolor, museer och arkiv. Konferenserna behandlar villkor, mönster och maktrelationer när det gäller arbete och arbetsliv. De har problematiserat samtiden men också riktat frågor till historien och mot framtidens arbetsliv. Ett övergripande syfte är att brett belysa arbete och arbetsliv i en tid av stora förändringar på arbetsmarknaden och i arbetslivet.

Konferenserna erbjuder gränsöverskridande kontakter, nätverkssamarbeten och samverkan mellan forskare och "praktiker" som utvecklar kunskapsfältet. Varje år deltar mellan 70 och 100 personer i konferenserna. Deltagarförteckningarna tyder på att de verkligen fungerar som mötesplats för forskare som återkommer varje år för att träffa kollegor, liksom för möten mellan akademien och offentlig sektor, fackliga organisationer och företag. Särskilt yngre forskare har genom konferenserna fått möjlighet att presentera sin forskning som ett steg i sin forskarkarriär. Många har etablerat sig i *Nätverket arbetsliv och yrken i förändring* som doktorander och fortsätter sedan som mer etablerade forskare.

KONFERENSSERIE 2015–2017: OMSTÄLLNINGSBARHET: IGÅR, IDAG, IMORGON

Arbetets museum fokuserar i en pågående konferensserie på temafrågor om ålder, yrken, migration och ny teknik. I denna serie problematiseras frågor om omställningsbarhet på individ-, organisations- och samhällsnivå. Konferenserna arrangeras i samarbete med institutioner vid universitet och högskolor.

Arbetslivskonferensen 2015 – Hållbart arbetsliv för yngre och äldre

Hur länge kan och måste vi arbeta i framtidens arbetsliv? Vilken roll spelar en åldrande befolknings hälsa, klass och arbetsvillkor i det framtida arbetslivet? Hur har ungdomars inträde på arbetsmarknaden förändrats historiskt och globalt? Konferensen var ett samarbete med Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap vid Göteborgs universitet.

Arbetslivskonferensen 2016 – Människor i rörelse: migration och arbete

Hur är situationen för migranter som tvingas underkasta sig osäkra anställningsvillkor och marginalisering? Hur ser mötet ut mellan myndigheter, nyanlända och arbetsgivare? Vilka bilder av migration och arbete förekommer i populärkultur och media? Finns historiska paralleller i synen på migration och arbetsvillkor för migranter? Konferensen sker i samarbete med Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier vid Linköpings universitet och Forum för arbetslivsforskning.

Arbetslivskonferensen 2017 – Robotar på framtidens arbetsmarknad

Robotiken och artificiell intelligens formar och förändrar dagens och framtidens arbetsliv. På vilka sätt kommer olika yrkesgrupper att påverkas av den pågående automatiseringen av arbete och vilka möjligheter ger den framtida tekniken? Vad kan vi lära av tidigare strukturomvandlingar i historien?

Samarbetspartner är Visualiseringscenter i Norrköping och forskare vid WASP, Linköpings universitet.

Mer information om aktuella arbetslivskonferenser och rapporter från tidigare konferenser finns på museets hemsida, under samlingar-forskning.

Robotarm i arbete.

SAMLINGAR OCH AKTUELLA INSAMLINGSPROJEKT

ARKIVET MED MINNESINSAMLINGAR OCH DOKUMENTATIONER

Arbetets museum har i sitt arkiv mer än 2 600 berättelser om arbete och vardagsliv. I museets arkiv finns dokumentationer av arbetslivsmuseer, skildringar av livet i industrisamhällen, om hushållsarbete på 1950- och 1960-talen samt yrkesminnen från bland annat journalister, idrottsledare, gruvarbetare, socialsekreterare, handelsanställda och vårdpersonal. Vi har även en öppen och löpande insamling av berättelser om arbete och vardagsliv från allmänheten. Museets arkiv riktar sig främst till forskare, men ett urval berättelser presenteras i antologier, i våra utställningar och på vår hemsida. 2016 inledde vi ett projekt med forskare inom datorlingvistik vid Linköpings universitet. Projektet syftar till att anonymisera personliga berättelser för att texter ska kunna tillgängliggöras digitalt och användas av forskare inom humaniora och samhällsvetenskap.

EWK-ARKIVET

EWK-museet är en del av Arbetets museum och har en samling på över 2 000 originalteckningar av Ewert Karlsson, EWK. Han är en av Sveriges mest kända politiska tecknare och hans gärning och politiska illustrationskonst presenteras i en permanent

EWK- en av Sveriges mest kända politiska tecknare

utställning samt i tillfälliga temautställningar. Samlingen av originalteckningar har de senaste åren utvecklats till en forskningsresurs för forskare intresserade av politisk illustrationskonst. Samlingen är bland annat sökbar via Arbetets museums hemsida under EWK-museet.

Ewert Karlsson tecknade händelser och personer i Sverige och omvärlden under mer än femtio år. Hans bilder är ett unikt material för alla som är intresserade av samhällsfrågor och politiska illustrationer.

VÅRA SENASTE INSAMLINGS PROJEKT

Angelica från projektet *HBTO-personers livsberättelser*.

Inriktning på minnesinsamlingar och dokumentationsprojekt växer ofta fram i samarbete med organisationer som fackförbund, arkiv, ideella organisationer och i samarbete med forskare.

NYA OCH GAMLA YRKEN (2017-)

För att fånga dagens förändring och sätta den i ett historiskt perspektiv vill museet genomföra en minnesinsamling av berättelser om gamla och nya yrken. Insamlingen sker i samarbete med föreningen Liv i Sverige.

ROBOTISERING OCH ARBETE (2016-)

Sociala robotar förändrar dagens och framtidens arbetsliv. I Japan har utvecklingen gått snabbt och museet ska dokumentera människors möten med robotar i vård och skola.

STATIONSSKRIVARE (2015-)

Sveriges Järnvägsmuseer arbetar med en insamling av intervjuer med personer som tidigare har arbetat som stationsskrivare. Arbetets museum deltar i referensgruppen och kommer att arkivera inkomna berättelser.

NATTARBETE (2016)

Hur är det att jobba när andra sover? Och att gå och lägga sig när andra går till jobbet? Föreningen Liv i Sverige vill veta vad människor som arbetar på natten gör och hur de upplever det. Ett urval av berättelserna ska bli en bok och alla inkomna bidrag arkiveras på Arbetets museum.

PAPPERSLÖSAS ARBETSLIVSERFARENHETER (2014-2016)

Insamlingsprojektet syftade till att dokumentera och synliggöra papperslösa personers arbetslivserfarenheter i Sverige. Förutom att presenteras i olika sammanhang har insamlingen även blivit utgångspunkt för ny forskning om papperslösas situation. Samarbetspartners: Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, Fackligt center för papperslösa, tankesmedjan Global utmaning/ Arenagruppen, Asylgruppen Norrköping och Remeso vid Linköpings universitet.

HBTQ-PERSONERS LIVSBERÄTTELSE (2014–2015)

Insamlingsprojektet vände sig till HBTQ-personer födda mellan 1920 och 1950. Insamlingen syftade till att bevara och fördjupa kunskapen om hbtq-personers livserfarenheter och om samhällsutvecklingen i stort. De insamlade berättelserna har bland annat använts i konstutställningar, i både Sverige och Kambodja. Insamlingen var del av Unstraight museums satsning *Unstraight perspective* som syftar till att synliggöra HBTQ-frågor nationellt och internationellt.

MITT LIV – MITT ARBETE (2014)

En insamling av arbetslivsskildringar genomfördes i form av en manustävling där en vinnare korades och fick sin bok utgiven. Tävlingen resulterade i 42 manus på 200–400 sidor varav 28 manus finns bevarade i vårt arkiv på Arbetets museum. Vinnaren Malin B. Gunnarsson fick sin bok *Is och eld: Mitt liv som metallkonstnär* publicerad. Insamlingen var ett samarbete med föreningen Liv i Sverige.

WORK WITH SOUNDS (2013–2015)

I EU-projektet *Work with Sounds* har vi tillsammans med fem andra museer i Polen, Slovenien, Tyskland, Finland och Belgien samlat in utrotningshotade ljud från arbetslivsmuseer runt om i Europa. Ljuden finns samlade i en databas och är tillgängliga för forskning, liksom för undervisning och spel- och musikindustrin. Se www.workwithsounds.eu/

The screenshot shows the 'Work with Sounds' website interface. At the top, there is a navigation bar with 'WORK' and links for 'What is WWS?' and 'Contact us'. Below this is a large heading 'Find your sound...' and a counter showing '312 total sounds'. The main content area is a grid of sound sample cards. Each card features a video thumbnail, a title, a description, and a 'Play video' button. The visible cards are:

- Wodden bevel gear**: Stereo recording with more sound from the whole building... (by Tursten Nilsson)
- Dough mixer**: Automatic dough mixer in Fazer cafe (by Werstas)
- grinding coffee**: (by Werstas)
- Dryer unit**
- Bale transporter**

At the bottom of each card is a video player with a progress bar and a play button. A large teal circular icon with headphones and a soundwave is overlaid on the right side of the screenshot.

The official industrial
sound database

APOTEKSARBETE (2012–2014)

Insamlingen riktade sig till människor som arbetar eller har arbetat på apotek. Via främst skrivuppprop, men även intervjuer, inkom totalt 29 berättelser. Som en del av insamlingen finns även Farmacifacket's Veteranminnen (berättelser från apoteksanställda) arkiverade. Insamlingen gjordes i samarbete med föreningen Liv i Sverige och TAM-Arkiv. Antologin *Doften av apotek*, med både ett urval av inkomna berättelser och texter av forskare, har publicerats.

Svea Porshed deltog i minnesinsamlingen Apoteksarbete och hennes berättelse ingår i antologin *Doften av apotek*. På bilden arbetar hon på apoteket Tre kronor i Karlskrona 1957. Foto: Privat

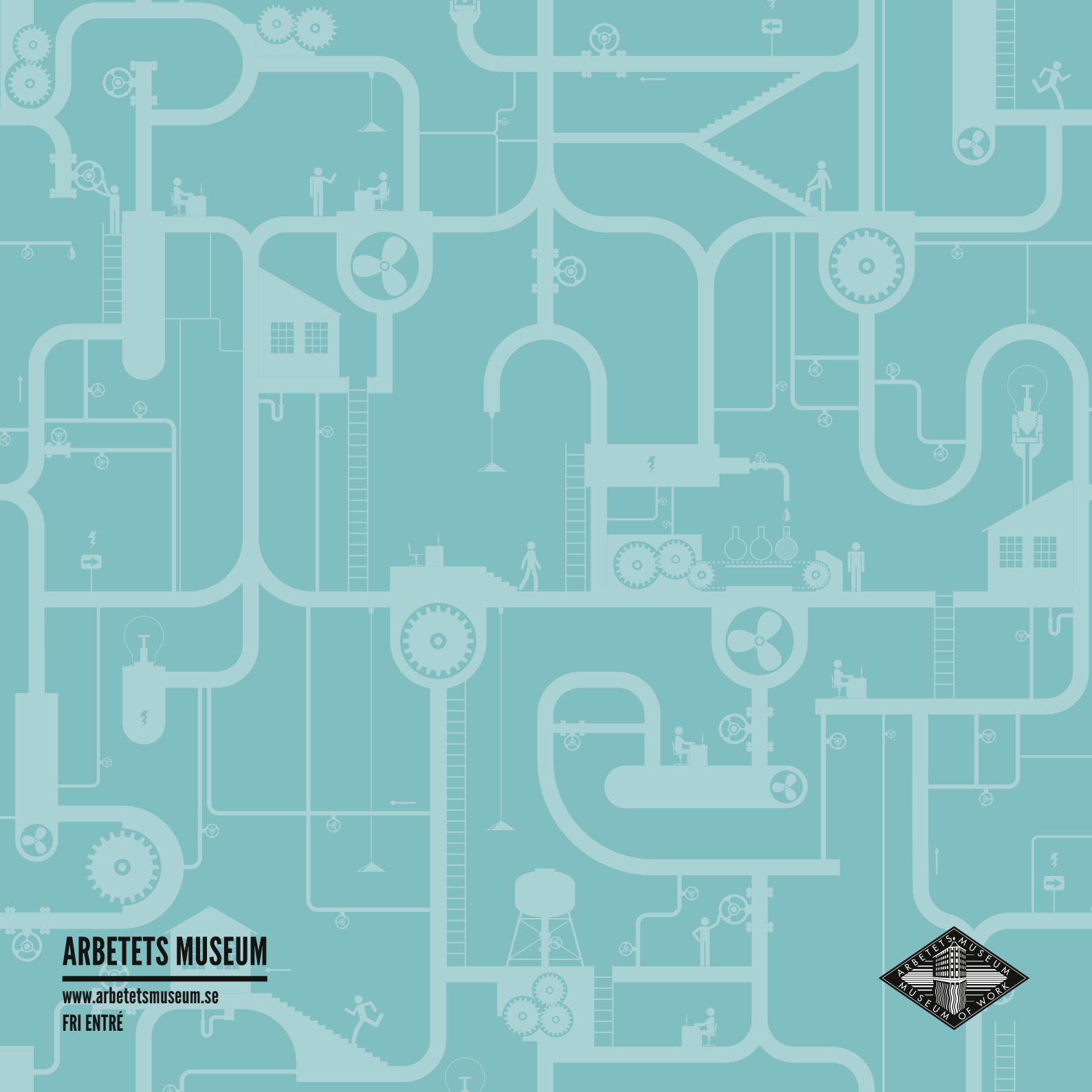
ÄNTLIGEN MÅNDAMORRON! (2011)

Intervjudokumentation till utställningen Äntligen Måndamorrön! som frågade hur vi ska göra för att må bra på jobbet. Till utställningen intervjuades personal på det kommunägda bostadsföretaget Stångåstaden i Linköping, pappersindustriföretaget Holmen Paper, ICA Maxi i Solna och företagshälsan Sensia. Arbetsplatserna utgjorde goda exempel på hur man kan arbeta med arbetsmiljö, organisationsutveckling, företagshälsövård och mångfald.

AKTUELLA PUBLIKATIONER

- Unga i fängelse. Berättelser som inspiration till möten med unga.
- Doften av apotek – 22 berättelser om en bransch i förvandling.
- Det globaliserade arbetslivet.
- Is och eld: Mitt liv som metallkonstnär.
- Vi skröt om att ha vatten inne!

Läs mer om samtliga våra
insamlingar och publikationer på:
www.arbetetsmuseum.se/samlingar-forskning

ARBETETS MUSEUM

www.arbetetsmuseum.se

FRI ENTRÉ

